

Solen står lågt under vintern

Soluppgång på Munksundet vid juletid, foto: *StigF*

2 Funktionärer

3 Ledare

4 Organisation

5 Reseprogram

5 Bildgåtan

6 Mötes- och studieprogram

7 Coronan och jag, Pension

8 Datorer II

9 Bedrägerier VIII

10 Annonser

11 Profilen

12 Corona och Covid-19

14 Majs kåseri

15 Brevbärarnostalgi

16 Hemester

17 Majsbollar

18 Märtas klurigheter

19 Svenskt julfirande

Redaktionskommittén

Inger Rosén Hansson, ansvarig utgivare

Stig E. Forshult, redaktör 070-531 5388

Maj Kinnbo 073-949 1551, Carl-Erik Lind, 070-735 2274

Funktionärer	telefon	
Bordtennis, Tommy Axné	073-800 3013	Avgiften vid månadsmöten, 70 kr, inkluderar underhållning, förtäring och information. Betalas av samtliga närvarande.
Boule, Gerth Blomberg	070-768 8061	
Bowling, Anita Lund	0171-413 097	Om du ändrar adress, namn, telefonnummer eller e-postadress, meddela då detta till Inger Rosén Hansson, telefon 070-523 14 58 alt. inger.rosenhansson@telia.com
Bridge, Barbro Sandberg	073-681 5523	
Friskvård, Sven-Olof Johansson	070-211 5076	Adress, telefon och mail: SPF Seniorerna Enabygden Källgatan 1 B, 749 35 Enköping Tel. 0171-295 40 (vidarekopplad till ordf.) Enabygden: stigforshult@gmail.com Hemsidan: gunnar.tallnas@gmail.com
Programgrupp, Anita Nehler	070-660 1757	
Redaktör, Stig Forshult	070-531 5388	
Rekrytering, Karin Berkö	072-240 1002	
Resor, Torbjörn From	070-240 7578	
Studiekommitté, Bo Holmgren	070-832 8345	
Valberedning, Barbro Larsson	070-361 5866	
Västänvind, Heidi Rosén	0171-388 36	
Webbansvarig, Gunnar Tallnäs	076-817 0191	
Kommunala Pensionärsrådet, KPR		
Carl-Erik Lind	070-735 2274	
Enabygdens bankgironummer: 5947-0559		Enabygdens hemsida www.spfseniorerna.se/enabygden
Enabygdens swishnummer: 123 230 8906		
Organisationsnummer: 802447-9597		

STYRELSEN, ordinarie

	telefon
Inger Rosén Hansson, ordf.	070-523 14 58
Pia Rosenberg, vice ordf.	073-680 47 27
Stig Hallgren, sekreterare	070-394 72 81
Anita Nehler, vice sekr.	070-660 17 57
Kenneth Löthegård, kassör	070-471 16 03
Karin Berkö	072-240 10 02
Gerth Blomberg	070-768 80 61

mail

inger.rosenhansson@telia.com
pia.rosenberg52@gmail.com
stighallgren123@gmail.com
anita.nehler@hotmail.com
kenneth@lothegard.nu
karinb.berk6@gmail.com
gerthblomberg@hotmail.com

Ersättare

Bruno Edvinsson	073-081 40 33
Sven-Olof Johansson	070-211 50 76

bruno.edvinsson@telia.com
johansson85@hotmail.com

Styrelsemöten hålls på måndag den 7/12, 11/1, 8/2 och 8/3, sannolikt främst digitalt. Expeditionen på Kryddgården, Källgatan 1 B är tills vidare stängd. Ring eller mejla istället.

E-faktura

Nu kan man betala sin avgift till SPF Seniorerna med *e-faktura*. Det är enkelt och bekvämt. Då kommer fakturan elektroniskt direkt till din internetbank och kan hanteras i datorn eller paddan. Inga pengar dras automatiskt, utan man bekräftar själv. Anmäl till din bank före årsskiftet så fungerar det nästa år och du slipper pappersfakturan. Det sparar miljön och portopengar m.m. för SPF Seniorerna. Alla banker klarar detta. Klicka på *E-faktura* under "Beta" så finns mer info där.

Inger har ordet

Tänk vad vår värld förändrats under loppet av ca 10 månader! Det var ingen, som vid årets början, kunde föreställa sig hur det skulle bli.

Vi är alla olika, vilket visar sig särskilt under dessa tider! Vad kan man göra? En del är ensamma och har svårt att få kontakt med andra. Det har skett en omfattande digital utveckling. Många har kontakt med vänner och släktingar via dator, platta eller mobil mycket mera än annars. Det finns också möjlighet att anordna digitala möten, sammanträden osv. Vår samarbetspartner Studieförbundet Vuxenskolan ställer gärna upp och hjälper oss vid behov.

En del träffas i mindre grupper för regelbundna promenader eller för fikastunder och får på det sättet fördjupade kontakter. Det känns också bra att ha tid att städa och rensa i sina bokhyllor.

Man hittar ibland böcker, som man inte visste att man har. En del är oroliga för egen del eller för anhöriga i riskgrupper att drabbas av covid19. Vi hör ständigt att vi alla måste ta ansvar! Ibland ifrågasätts den svenska strategin att hantera coronapandemin. Det ställs många frågor om mycket. Vi ska inte glömma, att den här sjukdomen är ny och beter sig på hittills okända sätt.

Vad kan vi göra i vår lokala förening? Vad kan man göra utan att göra avkall på smittskydd? Programkommittén har gjort en grundläggande planering med program t.o.m. mars 2021. Alla måste dock vara medvetna om att vi hela tiden måste göra bedömningar om de kan genomföras med tanke på smittspridningen i samhället. Det gäller även andra aktiviteter såsom studiecirklar t.ex.

Var rädda om er! Avstånd! Handtvätt! Stanna hemma vid symtom! HÅLL I – HÅLL UT!

Inger Rosén Hansson

Redaktören

Det *kunde* ju vara trevligt om man *finge* skriva om något annat än coronapandemin detta år, t.ex. om konjunktiv som just *finge*, när tillfälle gives. Fast få vi verkligen detta? Konjunktiv äro ju gamla och förlegade och *borde* förbjudas – eller hur – fast de äro också rätt tjusiga, så visst *vore* livet fattigare utan konjunktiv. *Leve* konjunktiven. Innan jag lämnar dem *kunde* jag nämna att Stieg Trenter på 1930-talet fick en uppsats underkänd på grund av fel konjunktiv, men det var då det.

Detta nummer av *Enabygden* innehåller allmän information om corona och covid19 men också en trevlig text av Solveig om hur man kan ta **hemester** i pandemins skugga som vi efterlyste i nr 3. Fler sådana berättelser är välkomna. Skriv av er och hör av er! Maj skriver denna gång om böcker och Sture fortsätter att berätta om sin brevbärargärning i ett svunnet Enköping. Märta klurigheter återfinns förstås liksom en gammal bild att kolla på och till sist en liten julbetraktelse.

Sedan i våras går *Enabygden* på sparlåga. Det gäller såväl resor som månadmöten och cirklar. Några cirklar startade trots allt i september/oktober, men även de har nu pausats till nästa år. Pandemin är inte över och innan ett vaccin finns, måste vi leva så försiktigt vi kan och inte ta onödiga risker. Covid-19 är lömsk. Se information på sid 12-13. Däremot höll boule igång länge och tipspromenader fortsätter ett tag till och är mycket uppskattade. Tack ni som arrangerar. Mer sådant kommer. Kolla på hemsidan och i EP.

På grund av pandemin är alla brevduvor permitt-erade. *Enabygden* nr 4 skickas därför till våra medlemmar per mejl eller brev samt laddas upp på hemsidan. Brev är emellertid dyra, varför vi är tacksamma om ni, som har mejl, vill ta emot tidningen den vägen. Då kommer den minst en vecka före posten. **Skicka därför ett mejl** till ordföranden eller redaktören (se sid. 2) och berätta er mejladress. Då får ni också information om hur man kan logga in på "Mina sidor".

StigF

PS. Välkomna med egna bidrag till *Enabygden*. Era texter och inte minst bilder är uppskattade. Skicka gärna en bild med några kommentarer. Då kan jag ringa upp för att få hela historien.

Presstopp för *Enabygden* nr 1, 2021 är på årsmötet **fredagen den 12 februari**. / SEF

NUVARANDE OMRÅDESGRUPPER

Områdesgrupp 1. Kontakt:
Elisabeth Andersson, tel 072 738 6760
e-post: reisandersson@gmail.com.
Jan-Olov Andersson och Sten-Olov
Björbrand ingår också i gruppledningen.
Området omfattar medlemmar boende på
landsbygden utanför Enköpings stad.

Områdesgrupp 3. Kontakt:
Berit Bergman, tel 0171 272 53.
Fanna (Svampgatorna), Korsängen,
Bergvreten, Husberg, Gånsta, Stenvreten,
Bredsand, Åkersberg.

Områdesgrupp 4. Kontakt: Vakant
Centrala Enköping, Kungsgatan, Östra
Ringgatan, Lilla Vägen, Sandgatan öst,
Tullgatan, Munksundsgatan, Kryddgårds-
gatan, Korsängsgatan och gator som korsar
dessa.

Områdesgrupp 5. Kontakt:
Kurt Pettersson, tel 070 320 4172
e-post: kurt.3702@gmail.com.
Enköping sydväst, Gröngarn, Munksundet,
Lillsidan, Västerleden, Galgvreten.

Områdesgrupp 6. Kontakt:
Pia Rosenberg, tel 073 680 4727
e-post: pia.rosenberg52@gmail.com.
Romberga, Enögla, Drottninggatan,
Bangårdsgatan, Linbanegatan, Långgatan
norr, Bergsgatan, Fjärdhundragatan norr,
Lillängsgatan.

Områdesgrupp 7. Kontakt:
Eva Armholt, tel 070 238 2628
e-post: eva.armholt@gmail.com
Långgatan södra delen, Fjärdhundragatan
söder, Hägnadsvägen, Sandgatan väst,
Torggatan väst, Västra Ringgatan,
Lillebergsgatan, Kyrkogatan

VALBEREDNINGEN

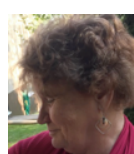
År 2020 går mot sitt slut. *Enabygden* planerar att hålla årsmötet 2021 den 12 februari, kl 14. Styrelsen hoppas att mötet då kan genomföras på traditionellt sätt, sannolikt i Kyrkans Hus. Ingenting går just nu att garantera, eftersom vi måste förhålla oss till det då aktuella pandemi-läget. Mer information om årsmötet och annan föreningsinformation kommer under hand att publiceras på hemsidan:
www.spfsenioreterna.se/enabygden och som annons under *Föreningar* i EP.

Oavsett form och plats för årsmötet är valberedningen i full gång med att förbereda val av alla funktionärer. Valberedningen i *Enabygden* representeras av en person från varje områdesgrupp med **Barbro Larsson** som sammankallande. Se nedan. Bland våra medlemmar finns mängder med kunskaper, talanger och intressen som föreningen kan ha god nytta av. Valberedningen behöver allas hjälp för att finna dem.
Hör av er till:

Valberedare för grupp 1	Barbro Larsson, 070 361 5866, barbro.risberga@gmail.com
Valberedare för grupp 3	Sören Sagström, 070 671 4804, sorensagstrom@hotmail.com
Valberedare för grupp 4	<i>vakant</i>
Valberedare för grupp 5	Monica Sahlén, 070 547 6544, monica.sahlen40@gmail.com
Valberedare för grupp 6	Evy Johansson, 073 562 9676, evy.c.johansson@gmail.com
Valberedare för grupp 7	Matz Roberg, 073 554 4455, roberg@mbox.lidnet.se

Vakant

SPF Seniorerna Enabygden, Resekommitténs program 2020/21

På grund av coronapandemin planerar vi f.n. inga resor under 2021. Vi återkommer emellertid så snart vi vet mer om framtiden och förhoppningsvis kan genomföra nya resor. Resekommittén tar gärna emot tips. Den består av Lisbeth Broström tel. 070 287 4894, May-Britt Waghorn tel. 070 277 0353, och Torbjörn From tel. 070 240 7578.

Bevaka information vid föreningens månadsmöten och på hemsidan samt i EP under rubriken *Föreningar*.

Den gamla bilden

Den efterfrågade bilden på Kyrkogatan i *Enabygden* nr 3 visade Frälsningsarméns hus som brukar kallas Klara Hall. Detta visste bl.a. Karin Eriksson som därmed får en trisslott.

Denna veckas fråga eller snarare frågor är antagligen ganska enkla för gamla enköpingsbor, inte minst som byggnaden på bilden fortfarande finns kvar, trots att den är från 1700-talet.

Fotot är taget ca 1910 av Anders Willmansson och förvaras på Enköpings museum.

Frågorna är sålunda:

Var finns detta hus och hur har det använts?

Svaren vill vi ha in senast den 8 januari nästa år, 2021

Nya avdrag 2021

RUT-avdraget för 2021 är 50 % men beloppet höjs till 75 000 kr.

För ROT gäller 30 % och max 50 000 kr.

Dessutom införs ett nytt *grönt avdrag* vid

- * installation av solceller, 15 %
- * installation av energilagring av el, 50 %
- * installation av laddbox till elfordon, 50 %

med
10%
SPF-rabatt!

ASPLUND'S
blomsterhandel

Tel 0171-303 84

Gäller ej blommogram eller presentkort.

Etabl.
1882

**NORRMANS
SKOR**

- Varför jag inte har några tatueringar?
- Man sätter inte klistermärken på en Ferrari.

AKTIVITETER och MÖTEN vintern 2021

Fredag 15 januari, kl 14.00, Månadsmöte
i **Ceciliasalen** i Kyrkans Hus. **Max 50 pers!**
Ann Sâthe sjunger visor och dängor.
Anmälan till Pia. Arbetsgrupp 7 är ansvarig.
Arbetsgrupp 1 samlas en timme innan.

Fredag 29 januari, kl 14.00, Föredrag
i **Ceciliasalen** i Kyrkans Hus. **Max 50 pers!**
Padjelanta i ord och bild med *Stig Forshult*
Anmälan till Gerth.

Fredag 12 februari, kl 14.00, Årsmöte
i **Ceciliasalen** i Kyrkans hus.
Först **stämmoförhandlingar** och sedan
underhållning av trubadur *Kurt Beijer*.
Anmälan till Anita. Arbetsgrupp 1 är ansvarig.
Arbetsgrupp 3 samlas en timme innan.

Tisdag 23 februari kl 14.00, Afternoon Tea
i **Mariasalen** i Kyrkans Hus. **Max 20 pers!**
Goda bakverk samt te eller kaffe.
Anmälan till Anita.

Fredag 12 mars, kl 14.00, Månadsmöte
i **Ceciliasalen** i Kyrkans Hus. **Max 50 pers!**
Bakom kulisserna i "Allt för Sverige" med
släktforskaren *Fredrik Mejster*. **Anmälan till**
Anita. Arbetsgrupp 3 är ansvarig. Arbets-
grupp 4 samlas en timme innan.

Onsdag 24 mars, kl 14.00, Föredrag
i **Ceciliasalen** i Kyrkans hus, **Max 50 pers!**
Soldatliv. *Håkan Palm*, släktforskare och ordf.
i *Enecopia* Släktforskarförening berättar och
visar bilder. **Anmälan till Pia.**

OBS! att alla uppgifter är preliminära pga
osäkerhet om coronapandemin.

Pga **Covid19** tvingas vi 1) kräva **anmälan** till alla aktiviteter via telefon, sms eller mejl och
2) avstå från servering av kaffe. I gengäld blir samtliga aktiviteter **gratis**.

Eventuella ändringar publiceras i EP under *Föreningar*. Se även *Enabygdens* hemsida
www.spfseniorerna.se/enabygden.

Anmälan: Anita Nehler, 070 660 1757, anita.nehler@hotmail.com, Pia Rosenberg, 073 680 4727,
pia.rosenberg52@gmail.com och Gerth Blomberg, 070 768 8061, gerthblomberg@hotmail.com.

Nya eller nystartade cirklar under våren 2021

Nytta och nöje med platta och mobil

Måndag 22/2, kl 9.30-12 på Vuxenskolan
Gunnar Tallnäs 076 817 0191
gunnar.tallnas@gmail.com

Bowling

Måndag, kl 14.00-16 i Bowlinghallen
Anita Lund 0171 413 097
torvald.lund@comhem.se

Fågelskådning

torsdag 8/4, kl 13.30 på Vuxenskolan
Sven Gustafsson 070 318 0851
gustafsson.s@outlook.com

Anmäl direkt till respektive cirkelledare.

Avgiften är i de flesta fall 100 kr per termin.

Lokaler finns på Kryddgården, som varit
stängd nästan hela år 2020, och Vuxenskolan,
Kyrkogatan 18.

Ring till cirkelledaren för att få mer
information

Allt ovan gäller med **reservation** för hur
coronapandemin utvecklas.

I bästa fall kan fler aktiviteter starta senare.

Datorer II

Som jag skrev i förra numret av *Enabygden* har datorer funnits i stort sett ända sedan andra världskriget. De första var emellertid stora och klumpiga och måste hanteras av särskilt utbildad personal som kunde dåtidens maskinbaserade programmeringsspråk och mata in data med hålkort eller hålremсор m.m.

Därför användes de första datorerna främst för tekniska och ekonomiska beräkningar av stora företag som IBM (International Business Machines) och banker.

En helt ny era började med persondatorerna på 1980-talet, särskilt när ikonbaserade operativsystem tog över och användarna slapp lära sig avancerad programmering. Nästa revolution kom när Internet drog igång för cirka ett kvarts sekel sedan. Numera finns på alla arbetsplatser och i de flesta hem persondatorer (PC) som är uppkopplade mot hela världen. Detta har underlättat mycket av vardagen för oss, men det innebär förstås också risker.

Man kan förvisso göra väldigt mycket med en dator utan att var uppkopplad mot Internet. Det går att skriva brev eller berättelser av olika slag, göra en budget eller summera årets utgifter, skapa ritningar, sortera fotografier och mycket annat förutom alla spel som man kan fördriva tiden med. Men visst ger Internet ännu många fler möjligheter.

Min numera skrotade iMac / *StigF*

Det började med e-post (mail, mejl) som i starten var helt oformaterad och bara kunde

förmedla ren text. Under hand gick det att välja typsnitt och använda olika stilar m.m. samt skicka bilagor som kallelser, protokoll eller fotografier. Bilagorna, särskilt bilder, bör inte vara för minnestunga utan skicka högst ett par megabyte (MB). Annars tar överföringen för lång tid och man kan råka fylla mottagarens mailbox som då blockeras. Snabbare uppkoppling klarar mer idag, t.o.m. bildsamtal, men mail är fortfarande ganska långsamt. De flesta mejlprogram kan därför komprimera bilder.

Tyvärr får de flesta stora mängder skräppost (spam) som mejlprogrammet i bästa fall förpassar till skräpkorgen. Titta gärna i denna då och då, eftersom mejl kan hamna fel, men undvik att öppna skräppost, då sådan kan innehålla datorvirus. Och öppna aldrig en länk (blå text) från en okänd avsändare.

Ett annat tips är att ha flera mejladresser för olika aktiviteter, t.ex. privat, föreningar, olika typer av uppdrag m.m. Då tappar man inte helt kontakten med yttervärlden om någon mejladress skulle kapas – för sådant händer.

Internet är en fantastisk uppslagsbok, där man med hjälp av webbläsare som *Firefox*, *Chrome* eller *Safari* m.fl. kan söka fakta om det mesta. Det vanligaste sökprogrammet är *Google*, www.google.se som, om man ställer en bra fråga, vilket inte är så lätt, snabbt letar igenom miljoner med dataservrar i hela världen efter den information som man vill ha. Ofta finns den i *Wikipedia*. Detta program var något suspekt i början men håller nu en mycket hög klass med oräkneliga medarbetare som har koll på varandra. Ändå måste man vara sunt skeptisk. Allt som går att läsa på Internet är inte sant. Men samma sak gäller ju faktiskt även många tidningar.

StigF

Coronan och jag, en reflektion

Under den tid som gått sedan Coronan invaderade oss i slutet av februari och jag som lydig 70+ reagerade med närmast total isolering i hemmet, har många tankar gått genom huvudet. Först att det kan väl inte bli så farligt, jag är ju bara 76 och rätt frisk förutom infarkten för 12 år sen. Jag lever ju rätt sunt förutom litet tobaksbruk, motionerar och har mig och ingen övervikt. Sen började nya tankar komma, tänk om det drabbar min sambo som ännu inte är pensionär och jobbar med att möta människor hela dagarna eller om det drabbar mina eller hennes barn eller barnbarnen.

Åtgärderna som vidtogs var att jag inte besökte några affärer eller dylikt, avstod från att träffa barnbarn, som bor 500 m bort, hade mailkontakt med bekanta om träffar som var planerade med och ett frenetiskt handtvättande. Led väl inte så mycket, då jag bor i hus med tomt och har nära till motionsspår och annat.

Hur skulle jag och min sambo hantera livet ur smittskyddssynpunkt var inte något som vi på allvar hade någon diskussion om, vi fortsatte vårt liv som vanligt med att ha gemensamma hygienutrymmen, äta mat tillsammans och inte minst dela sovrum.

När vi konstaterat att det blivit så var det litet sent att göra förändringar, men vi började i alla fall prata om det och lyckligtvis var vi båda överens om att livet inte bara består i att inte bli sjuk och överleva utan framför allt består i att leva ett liv som vi båda är tillfreds med. Dock har handhygien m.m. fortsatt vara en prioritering.

Sen har jag vartefter smittspridningen gått ned tummat på isoleringsprinciperna en del. Träffar barnbarn då och då med avstånd och helst utomhus, handlar ibland på tider då affärerna har få kunder och dessutom är jag så privilegierad att jag har en sommarstuga långt ut i Östgötaskärgården där jag träffat väldigt få människor, utom syster och svåger (grannar med liknande idéer som jag själv).

Annars har jag inte påverkats mer än av att det varit hemskt att uppleva att så många människor avlidit och också skrämmande att höra av några bekanta, som drabbats, hur besvärligt de haft även utan intensivvård. Dessutom ställde Enköpings kommun in alla möten med KPR direkt vid utbrottet, vilket gjort att jag som representant för *Enabygden* inte fått någon information att föra vidare om läget i kommunen, vilket jag saknat. Tycker att det hade varit bra om kommunen funnit något annat sätt att kommunicera med organisationerna om hur situationen med viruset varit och för oss att föra vidare till medlemmarna på t.ex. hemsidan. Angående KPR har mötena startat för hösten även om jag inte hade möjlighet att delta på det första.

Nu får vi väl se hur det hela utvecklas vidare med vaccin och annat.

Carl-Erik Lind

*****

Våra pensioner

Våra pensioner beror nu på hur den svenska ekonomin återhämtar sig efter pandemin. BNP sjönk i våras med 8,3 % relativt 2019. Det är mycket, men ändå mindre än i många andra länder. Detta tar tid att komma ur även om återhämtningen går relativt bra, trots att arbetslösheten kan bli närmare 10 % nästa år.

Ändå räknar Pensionsmyndigheten med att pensionerna 2021 ökar med 0,8 %. Till detta kommer ett pensionstillägg om högst 600 kr/månad till dem med en allmän pension på 9000-17 000 kr per månad. Detta tillägg ligger utanför det annars slutna pensionssystemet, vilket riskerar att skapa problem längre fram. År 2022 kommer troligen ett ras på hela -2,7 %, innan nästa höjning 2023 – om vi har tur.

De flesta har emellertid också tjänstepension som arbetsgivaren betalat till under arbetslivet. Denna beror främst på hur börsen utvecklar sig. Här ser det för närvarande ganska ljus ut. Än är emellertid inte pandemin över, varför mycket kan hända och att spå om framtiden är alltid svårt

StigF

Bedrägerier VIII

Tyvärr synes bedrägerierna mot äldre ha ökat igen efter en tids nedgång. 2019 polisanmälades en kvarts miljon brott, men sannolikt har ännu fler begåtts. I januari i år, 2020, rapporterades tre gånger så många brott som vid samma tid i fjol. Man räknar med att bedragarna kommer över cirka 1 miljon kronor om dagen. Det är förskräckligt mycket pengar, men det finns enkla vägar att skydda sig.

Huvudreglerna är tre: 1) Lämna **aldrig** ifrån dig dina bank- eller kreditkort eller kortnummer (då ger du bort alla dina pengar), 2) Avslöja **aldrig** dina PIN-koder för någon annan, vare sig till kort eller Bank-ID (ingen med ärligt uppsåt behöver dem), 3) Logga **aldrig** in på din bank om någon annan vill det (då släpper du in bedragaren istället). Klicka inte heller på länkar i mejl från okända avsändare eller från andra, inte ens från myndigheter, om mejlet ser konstigt ut. Ring istället upp avsändaren och fråga. Mejlkontot kan vara kapat, vilket tyvärr inte är ovanligt.

Bedragarna är otroligt uppfinningsrika och väl förberedda och det är fullt förståeligt att man kan bli lurad. Men följer man reglerna ovan, kan de ändå inte komma över några pengar. Nu i corona-tider finns det bedragare som utger sig att ringa från Folkhälsomyndigheten, Apoteket, Sjukvården, Hemtjänsten m.fl. De kanske vill sälja set för test av antikroppar eller falska läkemedel eller munskydd eller komma in för att "sanera" lägenheten. Det händer t.o.m. att den uppringande hotar med polis-anmälan om man inte lyder. **Tro dem inte!** Myndigheter ringer inte upp på detta sätt. Och betala absolut inte för någonting som du inte har beställt själv. Se även sidan 20.

Ibland verkar det t.o.m. som om man skulle kunna få pengar. Häromdagen blev jag erbjuden en och en halv miljon Euro av WHO för att jag hade lidit så förskräckligt under pandemin. Det lät ju bra – om det hade varit

sant. Fast man kan ju fråga sig varför mejlet kom från @czestoschowa.um.gov.pl, dvs från Polen, och inte från WHO. Senast kom ett erbjudande om återbetalning till äldre abonnenter av telefonavgifter. Fast uppringaren ville ha bankuppgifter med koder och allt, vad han nu skulle med dem till. Men då föreslog jag *Swish*, enkelt och smidigt och man behöver inte lämna ut några uppgifter alls. Telefonnummer hade ju uppringaren redan. Av okänd anledning tyckte han inte att detta var någon bra idé. Då låg här säkerligen en hund begravnen. Precis samma sak gäller om man får erbjudande om en "gratis" telefon som någon ska komma hem med. Så arbetar inga seriösa företag. **Tro dem inte!** Se även nedan.

Snart kommer högräntekonton att förbjudas, eftersom de inte har någon bankgaranti. De flesta bankkonton ger numera ingen ränta alls eller möjligen några tiondels procent. Då kan det vara frestande att bli erbjuden 5-7 %. Emellertid satsas dina pengar i okända fonder och liknande som eventuellt kan växa, men minst lika ofta sjunka i värde och i så fall förlorar du dina pengar. Högräntekonton är därför riskabla, även om man förvisso kan ha tur. Konton på vanliga banker omfattas alltid av bankgaranti på upp till en miljon om banken skulle gå i konkurs.

StigF

* * * * *

Grattis du har vunnit 950 000,00 € i Euro Millions månatliga dragningar den 21 augusti 2020.

Den 1348:e EuroMillions-dragningen ägde rum fredagen den 21 augusti 2020 kl 21:00 CEST (20:00 BST). Meddelandet ska informera dig om att du är en lycklig vinnare av ovanstående belopp:

Kontakta vår agent E-postkrav: euro-millions@europe.com
VERIFIKATION OCH FONDER MEDDELANDEFORM
(1) Din kontaktadress / privat e-postadress
(2) Dina telefon- / faxnummer
(3) Din nationalitet / land
(4) Ditt fulla namn
(5) Yrke / företag
(6) Ålder / kön
(7) Har du någonsin vunnit ett lotteri online?

Företagets registreringsnummer: 02949433
Online-koordinator: Robert Morgan
Euro Millions lotteri.

Vi säljer flest
bostäder, och
övning ger som
bekant färdighet.

Varför inte ringa
Sveriges största
mäklare?

Välkommen
Fastighetsbyrån i Enköping
Tel 0171-330 00
enkoping@fastighetsbyran.se
Källgatan 17

Fastighetsbyrån

Välkommen till oss, även hemifrån.

Vi vill gärna träffa dig men just nu
gör vi det helst på distans.

**Vet du om att du kan få rådgivning utan
att besöka ett kontor?**

Boka telefonrådgivning på 0171-853 00 eller på
sparbankenenkoping.se/boka-mote

Du kan också skicka ett meddelande till oss i
Internetbanken eller appen.

Hjälp med vardagstjänster?

Ring telefonbanken personlig service, 0171-853 00.

Om du måste besöka ett bankkontor,
tänk på att hålla avstånd.

Ta hand om dig. Och varandra.

Sparbanken i Enköping

Tel. 0171-853 00 www.sparbankenenkoping.se

Lägg ett nytt rum
under granen!

Köp
vårt populära
Presentkort!

Laddas med valfritt
belopp

Ackes

Vagnsgatan 4, Tel: 0171-44 11 84
Öppet: Vardag 9:30-18
Lör. 9:30-15, Sön: 10-14

Nordsjö
Idé&Design

Riktig hjälp, Riktig kunskap

Skoglunds Optik grundades 1956 och ledorden för vårt
arbete har sedan dess varit Kvalitet, Valfrihet och Omtanke.
KVALITET – vi erbjuder alltid högsta standard i vårt arbete,
i våra produkter och i vårt ansvar för din ögonhälsa.

VALFRIHET – vi låter dig som kund vara delaktig
i valet för din synkomfort.

OMTANKE – vi bryr oss om din ögonhälsa hela vägen
från synundersökningen till den slutliga produkten.

Mot uppvisande av ditt personliga
medlemskort i SPF får du

10% rabatt

på kompletta glasögon och
solglasögon under hela 2021

Välkommen in i butiken!

SKOGLUNDS
OPTIK

Källgatan 17 0171-338 15

Profilen – Roger Pettersson

Denna gång har vi äran att som profil presentera en mycket välkänd Enköpingsbo, nämligen *Roger Pettersson*, tidigare chefredaktör för *Enköpings-Posten*. Roger gick i pension 2017, men han gläder oss fortfarande med sina underfundiga lördagskrönikor, där han ohämmat men ändå balanserat blandar lättsamma stycken med seriösa kommentarer. Hans penna är ännu, om inte fruktad, så ändå mycket respekterad bland Enköpings politiker. Kanske är det därför som han aldrig själv valde denna roll.

Foto: StigF

Roger Pettersson är född 1953 och enköpingsbo sedan barnsben. Morföräldrarna hade lantgård på Svinnegarn i dåvarande Åsunda kommun, varför han är väl bekant med såväl lant- som stadsliv. I skolan blev han uppmuntrad att skriva, vilket har satt sina spår. Bra lärare är viktiga. Numera bor han i Enköpings centrum på gångavstånd till oraket i Torgbrunnen som han då och då konsulterar i viktiga frågor. Barndomen på landet skapade emellertid ett stort intresse för hästar och han är numera en ivrig traventusiast som har besökt flera av de stora travbanorna i Europa.

Efter journalisthögskolan har Roger varit branschen trogen i alla år, under en tid när journalistikens villkor radikalt har förändrats. Direkt efter studierna återvände han 1974 till Enköpings-Posten som då hade över 100 anställda. Allra första svängen där var

nämligen som praktikant redan 1968. EP blev 1983 en del av NWT-gruppen med bas i Karlstad, varför Roger arbetade en hel del koncernövergripande. Bl.a. anlätades han under 1993-2003 av reportagebyrån *Nyhetsgruppen* för flera udda uppdrag. En stor del av tiden ägnades åt idrottsjournalistik världen över som bevakning av OS i Lillehammer 1994 och i Atlanta 1996. Ett annorlunda uppdrag var en Greyhoundtur tvärs över Amerika med flera reportage under vägs. En hel del fotboll har också ingått kanske beroende på att han själv spelade mycket fotboll i unga år. Numera är IFK Norrköping favorit och han bär stolt klubbens blåvita halsduk som en värdefull souvenir. Copyright: R. Pettersson

En spännande episod i sammanhanget är när Roger 1994 lyckade intervjua Sveriges förbundskapten Tommy Svensson i en taxi från spelarhotellet i Sollentuna till Arlanda. Tommy hade tidigare givit ett löst löfte om en intervju men hade nu egentligen inte tid. Då erbjöd sig Roger att skjutsa honom till Arlanda och kunde i sällskap med Tommy och med resväskorna i näven kliva förbi övriga reportrar som förgäves väntade i lobbyn. En journals uppgift är att vara på rätt plats vid rätt tillfälle, vilket inte på något sätt är en slump.

2003 blev Roger nyhetschef på EP och avancerade 2013 till chefredaktör och ansvarig utgivare, ett jobb som han hade i cirka fyra år. Under denna tid sålde NWT-koncernen EP till Norrköpings Tidningars Media AB, varför EP numera samproduceras med Uppsala Nya Tidning, UNT, och har bara ett tiotal egna anställda. Men det är en helt annan historia.

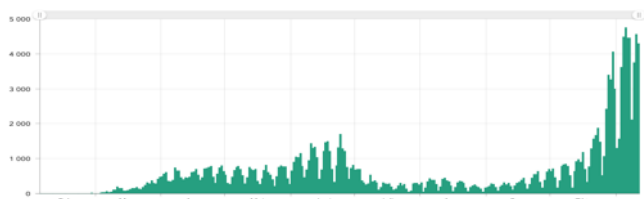
StigF

SARS-2 och Covid-19

Covid-19 är en lömsk sjukdom som vi nu har haft ibland oss i snart ett år. De första fallen inträffade troligen i Wuhan i Kina i december 2019 och sedan dröjde det inte länge förrän såväl Europa som Amerika drabbades via minst tre olika smittvägar. I Europa råkade främst Alpländer illa ut. Härifrån spreds sjukdomen vidare över större delen av Europa.

Olika länder har haft sina egna sätt att begränsa fortsatt spridning från total *lock-down* med utgångsförbud till mer begränsade åtgärder med fysisk distansering som främsta inslag. Resultaten har skiljt sig kraftigt och det lär dröja innan vi får veta vad som verkligen var bäst. Idag den 1211 anger FHM 171 365 bekräftade sjukdomsfall i Sverige och 6122 avlidna, vilket motsvarar 3,6 %. De flesta avlidna har varit mellan 80 och 90 år gamla och betydligt fler män än kvinnor. För hela världen är motsvarande siffror 52 miljoner fall och 1,28 miljoner avlidna (2,5 %). Skillnaden i dödsfallsfrekvens torde ha att göra med vår äldre befolkning och att flera äldreboenden i Sverige tidigt fick in smittan. Statistiken är inte heller lika pålitlig världen över.

Svenska sjukdomsfall per dag i Covid19 från mars till 12 november. Skalan går upp till 5000 fall/dag.

Under det år som snart gått har sjukvården lärt sig allt mer om covid-19. Smittan är till stor del luftburen. Viktigast är droppsmitta via små aerosoler som bildas när vi pratar och hostar. Dessa kan resultera i ganska stora virusdoser, om man kommer för nära varandra. Det var antagligen detta som drabbade sjukhuspersonalen i Italien, där många blev svårt sjuka och flera avled. Aerosolerna far emellertid högst ett par meter innan de faller till marken. Mindre "dammkorn" med virus kan sväva

längre, särskilt inomhus i torr vinterluft. De ger emellertid betydligt lägre doser som vårt immunförsvar i bästa fall hinner bekämpa. Utöver luftburen smitta kan virus även spridas via föremål som sjuka personer har tagit i. Detta är troligen en mindre vanlig smittväg som kan begränsas med god handhygien. Utomhus är smittspridningen betydligt lägre än inomhus, då det ute är lättare att hålla avstånd samtidigt som virus förstörs av solljus.

I en nysning kan droppar färdas med över 100 km/tim och 10 meter iväg (Pixabay)

Vårt immunförsvar bildar inom en vecka antikroppar som angriper virus och oskadliggör dem på olika sätt. Antikropparna stannar kvar, när infektionen är över och de kan därför skydda mot förnyad infektion i månader eller längre. Dessutom finns s.k. B-celler som kan bilda nya antikroppar vid behov, även om detta tar något längre tid, samt T-lymfocyter som angriper och förstör virusinfekterade celler.

Covid-19 liknar influensa och påverkar främst luftvägarna även om i stort sett alla organ kan drabbas, t.o.m. hjärnan. Tyvärr går sjukdomen ofta ner i lungorna. Där bildas små blodproppar som försämrar blodets syresättning, vilket kan kräva syrgas eller respiratorbehandling. Ibland, särskilt för personer med brist på interferon, kan kroppens eget immunförsvar överreagera och självt bidra till allvarliga inflammationer genom en s.k. cytokinstorm. Cytokinerna är signalproteiner som aktiverar immunförsvarets makrofager. Dessa "poliser" ger sig på allt främmande, även egna infekterade lungceller, vilket kan få

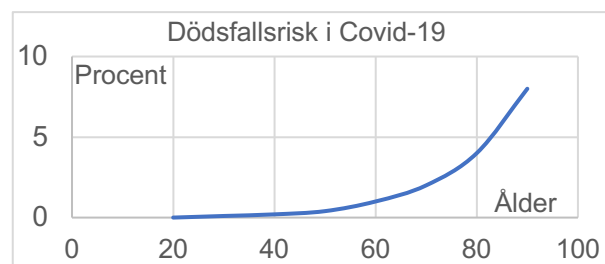
allvarliga konsekvenser. Det är därför svårt för läkarna att balansera mellan att stimulera immunförsvarets attack eller dämpa den med t.ex. *dexametason* (cortison) för att undvika ytterligare skador på lungorna.

Behandlingen av covid-19 har blivit allt bättre, varför dödligheten under den andra men mycket omfattande våg, som drabbat Europa under hösten, varit betydligt lägre än i våras. Nu finns virusdämpande läkemedel som *remdesivir* och man har även på försök injicerat blodplasma med antikroppar från friska covidpatienter. Kväveoxidgas ges för att vidga blodkärl och få bättre syretransport. Trumps förslag på desinfektionsmedel och Lukasjenkos vodka är däremot inte att rekommendera. En annan möjlig orsak till SARS-virusets minskade dödlighet, är att det kan ha förändrats genom mutation. Virus, som inte dödar sin värd, sprids och överlever lättare, vilket gynnar det jämfört med farligare varianter. Våra antikroppar känner emellertid inte alltid igen muterade virus, varför man i enstaka fall kan smittas och bli sjuk igen.

Många virussjukdomar, såsom smittkoppor och polio, har med framgång bekämpats med vaccin. Att ta fram ett säkert vaccin är emellertid komplicerat och kan vara betydligt svårare för vissa sjukdomar än för andra. Vanligtvis tar det flera år att göra detta. I Kina lyckades man emellertid redan i början på 2020 reda ut genföljden för SARS-2-viruset, vilket är en stor fördel när man vill göra ett vaccin. Redan efter ett halvår hade därför närmare 200 laboratorier framställt vaccin av olika slag. Dessa kan attackera själva viruset eller dess proteinhölje eller hindra viruset att fästa på våra celler. Alla vaccin måste emellertid testas i flera omgångar på allt större försöksgrupper för att man ska vara säker på att de verkligen fungerar och inte ger svåra biverkningar. Sådana tester kommer att ta tid, men i bästa fall kan vi ändå hoppas på ett vaccin redan i början på nästa år, 2021.

Hur länge kommande vaccin gör oss immuna mot SARS-2-viruset är osäkert, troligen högst ett år, liksom om det räcker med en vaccindos eller om man måste ta flera. Skydd mot säsonginfluensan kräver årlig vaccinering (glöm inte den!) och mot TBE måste man också ta flera injektioner med några års mellanrum. Generellt är s.k. RNA-virus som influensa och corona besvärliga, eftersom de kan mutera spontant. Då ändras genföljden en aning och det gamla vaccinet är inte lika effektivt längre. Framtiden får utvisa hur detta kommer att fungera. Vår egen arvs massa består av DNA och är betydligt stabilare.

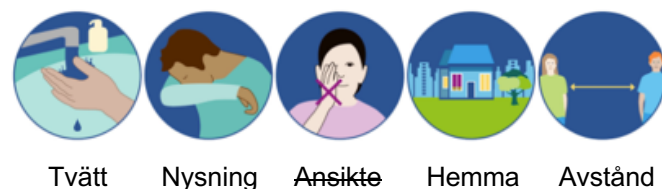
Tills vi har ett bra vaccin, måste vi därför skydda oss mot infektion av SARS-2 så gott vi kan. Detta gäller alldeles särskilt oss äldre, eftersom dödligheten stiger brant från cirka 60 år och uppåt mot närmare 10 % vid 80-90 år. Se nedan. Kvinnor har något lägre risk. Det bästa sättet att skydda sig är att hålla avstånd till andra människor för att undvika den luftburna smittan och ha en god egen hygien. Munskydd är ett omtvistat skyddsmedel, men kan vara bra om man tvingas åka kollektivt. Är man själv infekterad utan att veta om det, skyddar det sannolikt omgivningen.

Ungefärlig dödsfallsrisk vid olika åldrar i Covid-19

De flesta av uppgifterna i texten liksom bilden nedan är hämtade från *Folkhälsomyndigheten* samt den vetenskapliga tidskriften *Nature*.

StigF

BÖCKER vill många inte ha!??? Majs kåseri

1945 var min far ombud för ett bokförlag, vad det hette minns jag inte. Men jag minns författarnamnen Selma Lagerlöf, Eyvind Johnson, Harry Martinson, Sigfrid Siwertz. Undras om det inte var FOLKET I BILD han sålde. Sen kom mina titlar (gick på teaterskola hos Bertil Herou) Sokrates, Tolstoy, Dostojevskij – toksvåra gubbar. Därefter föll jag för Edith Södergran, Hagar Olsson, Nietzsche, August Strindberg. STOPP, såhär kan jag rabbla sidan full. Men nu när jag tänker på att hjälpa mina barn som får röja efter oss en dag, så har jag förstått att böcker åker i soporna. Nej inte min Hjalmar Bergmans "Parisina" första upplaga, det är hela mitt liv som står där och pratar med mig om, teaterdrömmar. Kvinnoliv, Sigfrid Siwertz, hjälp jag svalde både högt och lågt.

Böcker, böcker, böcker, foto: Maj Kinnbo

Noveller i Hemmets Veckotidning, de hjälpte när vi fick uppdrag, "Att skriva fritt" så släppte jag loss alla mina 13-årstankar om kärlek, framtid med vackra hästar, ritter i sydliga

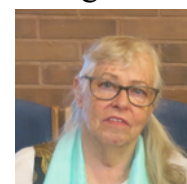
länder (hade fått rida några gånger på Valhallavägens ridskola). Fröken tog mig avsides och förklarade att det var bra, men jag borde nog inte skriva om att vi kysstes i stallet, jag och Omar, för det var väl inte sant. (NEJ inte med OMAR.)

Det finns folk som sparar och säljer gamla böcker. Vårt garage på Backa Kvarn är fyllt med böcker som står i ordning så de går lätt att hitta. En man som vet att böckerna är våra vänner, barn, kärestor som ingen ska elda upp. Kan jag skriva det i mitt testamente. Sen kom facklitteratur om psyket och olika terapiformer i nästan 17 år. Jag gapade stort över allt, reste till många behandlingskollektiv i England och USA. Träffade kändisar i behandlingsvärden.

"Moreno" som såg barn leka fram sina familjeliv och kallade behandlingen *Psykodrama*, där deltagarna spelade upp situationer som de inte hade delat med sig av, men efter att ha varit med tidigare ville de berätta för alla. Det kunde vara stora familjeträffar eller uppgörelse med någon fiende som de aldrig vågat konfrontera i verkligheten. Det är 20 år sedan jag slutade som psykoterapeut.

Men än i dag får jag brev och telefonsamtal från gamla vänner från behandlingshemmet, vi brevväxlar och minns.

Maj Kinnbo

Kryddgårdsgatan 8, foto: StigF

Brevbärarnostalgi, forts. från nr 3

Några hus längre fram ligger *Bonnkyrkan*, en pampig kåk med torn, där luktar det lite unket i trappuppgången och man skyndar sig ut mot gårdens två annex, ett bebos av familjen Krigström där mannen är bas på soptippen ute på Gröngarn och tanten för det mesta befinner sig i tvättstugan, hon påminner starkt om Åsa-Nisses Eulalia. Dom har en argsint hund.

I det andra annexet bor målare Brantingsson, ett original, som har hela lägenheten belamrad med penslar och gamla färgburkar.

Sedan raskt vidare till det ena av distriktets moderna hyreshus Torggatan 23-Eriksgatan 21. Här finns Larssons Bilskola, innehavaren blev sedermera av med körkortet och man travesterade ofta en Martin Ljung-sketch, ”herr Larsson har inget körkort”. Här finns också Nils Adamssons sjukvårdsbutik med föreståndaren herr Jörnebeck, en kobent karl med fluga, som senare startade firman Celema Import för varor med privat avsändare. Här finns också stans flottaste möbelaffär, Liljas Möbler.

En kontrast till de moderna butikerna var Bohlin & Carlsson som låg där varuhuset Paus idag har sitt varuintag. Detta var arbetarnas, bönderna och gårdfarihandlarnas inköpsställe. I entréplanet finns järnavdelningen med den snälle farbror Jansson bakom disken. Omedelbart till vänster den s.k. spikbon med en särskild hylla för vissa kunders personliga brännvinsglas. En halv trappa upp finns sko- och klädesavdelningen där man bakom den långa disken kan skymta avdelningens förste man, EAI:s f.d. sprinterlöpare ”Kicki” Hellman med måttbandet runt halsen. En härlig butik.

Så är det dags för att fylla på väskan på verandan hos ”Veckis” på Eriksgatan 25. ”Veckis” som egentligen hette Erik Karlsson hade många strängar på sin lyra, mjölkbils-

chaufför, kol- och koksutkörare och även en tid distributör av posten till Veckholm.

Nedre delen av Eriksgatan är mest bostadshus men här finns Nya glasmästeriet, Betaniakyrkan och ”Drömmens” plåtslageri. ”Drömmen” som egentligen hette Helmer Andersson var en sävlig man som drog runt med skorstensbeslag och hängrännor på en cykelkärra, en duktig yrkesman men lite törstig.

När jag klarat av Eriksgatan gör jag en liten avstickare ner mot hamnen där en fastighet som kallades ”Gurkfjörden” ligger. Vad det namnet kom ifrån vet inte jag. Sedan bär det iväg ut mot Sandgatans förlängning där det idag finns en restaurang med utländskt namn, en klädesbutik och f.d. Mälardalsparti m.m. På den här tiden var det SGS slakteri, Charkfabriken och Tvättinrättningen.

Tillbaka till Kryddgårdsskolan som så tragiskt brann ned på 60-talet och flera barn och vuxna fick släppa livet till. Vidare mot Ägg-Eklund, Mellströms Livs, Boms Bageri, Sam Carlssons skrotaffär och Fälts Sadelmakeri på Ö:a Ringgatan. Flera av dessa hus och firmor har fått ge plats för Coop och f.d. Möbelhuset idag.

Sedan kommer jag till Lilla vägen där det nu byggts hyreshus på den s.k. Welu-tomten. Lilla vägen var en förbindelselänk mellan Ö. Ringgatan och Boglösavägen med några trevliga små hus och trädgårdar.

Ute på Boglösavägen finns turens värsta tjuvskubb, Kölnert i nr 1 där Kaptensgårdarna ligger idag. Sedan sneddade man över Sandbroplan, EIS exklusiva hemmaarena, där idrottshuset nu ligger för att sedan göra ett besök hos Joab Källgren i *Petrusborgen*. Petrusborgen hade fått sitt namn efter husets ursprungliga ägare Petrus Källgren, uppfinnare och grundare av föreningen ”Förståndig Praktik”, ett original liksom sonen Joab Gustav Krysantimum.

Sista skubbet hägrar därefter, Hagelins bilverkstad. Då är förhoppningsvis väskan tom och halva arbetsdagen avklarad.

Statens kaka på den här tiden var liten, men säker, det var det allmänna talesättet. Vad man inte tänkte på som ung var det där andra, det man fick gratis, de inte mätbara värdena som t.ex. mötet med människor, miljöer och olika verksamheter i ett samhälle. Detta är idag ovärderliga minnen och erfarenheter, åtminstone för mej och mina nostalgiska likasinnade.

Sture Gustafsson

*****

Hemester

När alla resor blev inställda denna Coronasommar var det många som tog sig ut i naturen. Min man Sven och jag gick också stigen på Ekbacken nära Haga, stigen på Vånsjöåsen och stigar i Fiby urskog. I Fiby urskog kom man upp på berget, som kallas Gettryggen, det ser faktiskt ut så, en lång stenrygg längst upp på åsen.

En liten resa ville vi ändå göra, varför inte till Trosa?

Vi åkte via Strängnäs ut på E20, i höjd med Mariefred vek vi av mot Gnesta. Det var dags för fm-fika. Vi åkte av stora vägen mot en badplats och hamnade vid Marvikarna. Det gick en liten väg mellan Övre- och Mellanviken, där hittade vi en gammal bänk och fick en härlig utsikt över lugnt vatten till vårt termoskaffe.

Det sörmländska landskapet är omväxlande, backe upp och backe ner, dungar med ekar och andra lövträd, åkrar som breder ut sig, men också tallmoar där ljungen slagit ut i slänterna.

Vi närmade oss Trosa vid lunchtid. Golfrestauranger brukar vara säkra kort. På Trosa Golfklubb köpte vi vår lunch. En bit bort ligger Tureholms slott, de hade ju inga

visningar nu, men vi strosade runt byggnaderna en stund.

På Ågården vid Östra Ågatan hade vi bokat en natt. Där hade det tidigare varit läkarbostad och sjukstuga. Små rum i längor runt en gård, där man ibland ordnade trubaduraftnar.

Trosa domineras av Trosaån. Östra och Västra Ågatorna löper längs ån som promenadstråk. Intill står välskötta villor i olika modeller och färger. Till husen hör små bryggor i å-kanten. Man har slagit ner två stolpar och fäst en plank emellan, lagom stor att kliva ner på från kajen och ner i ekan, som ligger förtöjd i ån.

Vid torget ligger Rådstugan med sitt torn vilket är återanvänt från Rådhuset, som rivits. I Rådstugan finns turistinformationen och biblioteket. Den gamla telefonkiosken vid torget innehåller ett mini-bibliotek där man lånar eller lämnar böcker. Garvaregården, där hembygdsmuséet finns, var stängt p.g.a. pandemin.

Det är många turister, som hittar till Trosa på sommaren, det finns flera restauranger. Vi besökte "Fina Fisken" på kvällen och åt stadens specialitet: strömmingsflundra. Vi njöt av måltiden i kvällssolen.

Längs ån, i förlängningen av Östra Ågatan, löper ett trädäck utmed hamnen, ända ut till Tureholmsviken i Östersjön. Vi gick där på morgonen och kom ut till änden, där en stenrundel, kallad "smörbyttan" utgör "världens ände". Förr fanns det bara en väg till Trosa, man fick åka samma väg tillbaka, därav uttrycket.

Vid frukosten fick vi var sin papperspåse med färdigbredd smörgås, Coronasäker.

Ett mål på vår resa var att leta reda på *Stendörren*, ett naturreservat med naturrum och vandringsstigar. Vi hittade skylten och tog oss fram på grusvägen. Sista biten var det skogsstig med mycket rötter och stenar. Vädret var ju fint, det gick bra att gå.

Stendörren är en passage mellan fastlandet och en ö. Där hade längre tillbaks funnits en av många krogar längs kusten, där sjöfarare kunde övernatta vid oväder. Vi hade fyllt vår termos på hotellet och fick en skön stund där på klipporna med utsikt över all båttrafik, med och utan segel.

Naturrummet hade öppnat när vi gick tillbaka, så vi tittade en stund på all information om växter och djurliv i skärgården. I ett mindre rum hade man i år en utställning av tovade alster. Det var tavlor med olika motiv, landskap och djur. Det fanns små djur av tovad ull och en tovad matta av rå-ull, med lockarna kvar, väldigt fin.

Efter besöket i Stendörren fortsatte vi längs kusten mot Nyköping. Vi åkte inte ända fram, utan svängde av norrut, vi var nöjda med de upplevelser vi fått. Vid lunchdags åkte vi ner på en skogsväg till Svärds klova där det fanns en restaurang vid vattnet. Man vet inte varifrån namnet kommer. Sista stoppet gjorde vi i Björnlunda, där man köper italiensk glass genom altanfönstret hos Sternersborgs choklad, det smakade gott med en kopp kaffe till.

Ja det var vår lilla semesterresa, som gav oss många fina upplevelser.

Solveig Gustafsson

Trosaån. Foto StigF 2006

Varning för majsbollar!

Majsbollar innehållande flytande kväve har blivit populära på sistone. De är emellertid inte riskfria och måste behandlas med stor försiktighet. Så länge man har dem i munnen är de inte särskilt farliga, även om man kan få frostsador. Temperaturen är faktiskt nästan 200 minusgrader! Det är väldigt kallt och gör att vattenånga i luften kondenserar i närheten av det kalla kvävet och skapar moln av små vattendroppar. Se bild.

Flytande kväve. Foto: Cory Doctorow 2008

Skulle man däremot råka svälja även ganska lite flytande kväve kan det bli riktigt farligt. Då förångas kvävet i magen och ökar sin volym tusenfalt, vilket kan få magsäcken att sprängas. Detta är livshotande och kan orsaka inre blödningar och död mycket snabbt.

Fenomenen med flytande kväve bygger på den s.k. *Leidenfrosteffekten*. Den innebär att det flytande kvävet delvis förångas i kontakt med en mycket varmare omgivning. Då bildas ett isolerande ångskikt runt kvävedroppen som gör att den kokar till kvävgas relativt långsamt och utan att kyla ner sin omgivning särskilt snabbt.

Man kan därför dricka små mängder flytande kväve – **obs!** utan att svälja! – om man blåser ut det någorlunda snabbt igen. Då bildas ett moln framför munnen, ungefär som för en drake. Det är samma fenomen som när vattendroppar far runt på en het spisplatta utan att omedelbart koka bort.

StigF

Märtas klurigheter

Rätta svar på Märtas klurigheter i nr 3 var:
Södermanland, Jämtland, Småland, Öland,
Västergötland, Uppland, Västerbotten,
Lappland, Dalarna, Blekinge, Gästrikland,
Hälsingland, Uppland, Skåne, Småland,
Bohuslän, Ångermanland, Dalarna, Västman-
land och Dalarna igen.

Detta kunde flera av våra läsare. Bland dessa
drogs Sigvard Oskarsson som vinnare. Grattis
till en trisslott.

Här kommer årets sista klurigheter som är en
Blandad kompott

1. Vilken adelstitel hade Povel Ramel?
a) Greve b) Baron c) Friherre
2. Vilken sagofigur tappar sin sko efter
balen på slottet?
a) Snövit b) Askungen c) Törnrosa
3. Vad för sorts djur är RATATOSK i
nordisk mytologi?
a) Ekorre b) Grävling c) Myrslok
4. Vad är det som innehåller: Riboflavin,
Stearinsyra och Klor?
a) Potatis b) Äpple c) Morötter
5. Vilket årtal blev smörgås vanligt i
Sverige?
Runt a) 1830 b) 1880 c) 1900
6. Hur många barn föddes i Sverige 2019?
a) 114 523 b) 114 531 c) 114 538
7. Vad ger Flamingon dess röda färg?
a) Solljuset b) Tång i vattnet c) Födan
8. Vilket år skedde det första Mors Dags-
firandet i Sverige?
a) 1919 b) 1920 c) 1921
9. Vilket namn är en PALINDROM?
a) Vivi b) Anna c) Leila
10. Hur är den som är ENIGMATISK?
a) Lättirriterad b) Opålitlig c) Gåtfull
11. Till vilken fågelfamilj hör Spillkråkan?
a) Kråkfåglar b) Hackspettar c) Gökär
12. Till vilken ordklass hör ordet cykla?
a) Adjektiv b) Substantiv c) Verb

13. Vad betyder uttrycket
”Ha ordentligt på fötterna”?
a) Vara påläst b) Ha det gott ställt
c) Vara jordnära
14. Hur skrivs 500 med romerska siffror?
a) L b) C c) D
15. Vilken kattas saknar ofta svans?
a) Sphynx b) Manx c) Perser
16. I vilket land finns storstaden Casablanca?
a) Marocko b) Tunisien c) Algeriet
17. Vad har Mästerkatten på sig i folksagan?
a) Kängor b) Stövlar c) Träskor
18. Vad är LYNX på svenska?
a) Lo b) Hermelin c) Räv
19. Vilket år bärgades regalskeppet VASA?
a) 1961 b) 1967 c) 1976
20. Vem grundade RÖDA KORSET?
a) Dorothy Buxton b) Robert Baden-
Powell c) Henri Dunant

Lycka till önskar
Kluriga Märta.

Enabygdens bordtennissektion, EPV, har
under hösten spelat seriespel i division 6.
Hittills har tre matcher spelats med resultaten
6-4, 6-2 och 6-0, full pott således. Grattis!
I laget deltar Tommy Axné, Kenneth Lind-
qvist, Peter Örberg och Kenneth Lundberg.
Nästa match spelas den 15 november, men då
är denna tidning redan på tryckeriet.

Foto: Torgny Lanneborn

Julfirande i Sverige

Vi lever i ett av världens mest sekulariserade länder. Ändå är det bara två decennier sedan Sverige hade den Lutherska Protestantismen som statsreligion ända sedan Gustaf Vasa. Detta fungerade inte när samhället under hand blev allt mer mångkulturellt och år 2000, som ett av de sista länderna i Europa, skildes till slut kyrka och stat åt. I flera muslimska länder är statsreligion fortfarande regel. Ändå har många av de svenska jultraditionerna religiöst ursprung, några även från hednatid, och inte bara de. Förutom årets 52 söndagar har Sverige nio religiösa helgdagar (och två profana). Då slipper de flesta av oss att gå till jobbet – om vi inte får dubbelt betalt förstås. Under jul och nyår inträffar ett halvdussin lediga dagar varav fyra är helgdagar. Varken jul- eller nyårsafton är visserligen äkta helgdagar, men ganska få behöver arbeta då i alla fall.

Men vad ska man göra med all ledig tid under jul, när ingen har något vettigt att sysselsätta sig med. Jo, man kan äta och dricka och sjunga, varav de senare aktiviteterna tyvärr praktiseras även av dem som egentligen inte borde. Men eftersom detta är den mörkaste och mest deprimerande tiden på året med mindre än sex timmar knappt märkbart solsken per dag (och ingen sol alls i Lappland), måste man förstås ha något att muntra upp sig med. Därför excellerar de flesta i mat och dryck och sång för att fira vad som passar bäst för tillfället. Alltid finns det något och ett julbord är aldrig fel. För att göra livet extra festligt är det vanligt att man klär ut sig i den ena dressen märkligare än den andra. Dessutom sätter de flesta svenskar upp ljus av alla de slag och diverse färger, varhelst det finns minsta utrymme över, både ute och inne. Det gäller att hålla mörkrens makter på behörigt avstånd.

Med så här mycket att göra uppstod istället det omvända problemet. Den alltför korta julen räckte inte längre till för allt festande. Den har

därför år för år förlängts till numera minst en och en halv månad. Redan i mitten på november och ibland tidigare, börjar butikerna skylta med alla de absolut nödvändigaste julklappar som ingen kan klara sig utan. Samtidigt spelas i köpcentra julsånger utan uppehåll för att bringa köparna på gott och spendervilligt humör. Senast från början på december flödar alla samhällen av ljus som hänger överallt på fasader och över gator. Ingen stad med självaktning kan heller undvika att släpa in en stackars gran till centrum där den trycks fast på Stora Torget och kläs i ljus. Denna sed är visserligen en tysk import som så mycket annat under jul och den ger därmed firandet en viss internationell prägel. Men folk blir säkert glada ändå och köper ännu fler julklappar. Då stiger börsen och skatteinkomsterna och BNP når oanade höjder, vilket gör oss alla ännu lyckligare, åtminstone förväntas vi bli det.

Andra aktiviteter som ska höja lyckan under jultid är firandet av Sankta Lucia med tärnor, jultomten och hans tomtenissar och renar samt julbocken och alla pepparkaksgubbar, dito grisar och stjärngossar m.fl. Många av dessa har från skilda håll och på underliga vägar importerats till Sverige, de flesta under 1800-talet, och utgör numera omistliga delar av den uråldriga svenska jultraditionen.

Lucia var ett katolskt helgon från Syrakusa, som råkade riktigt illa ut för cirka 1700 år sedan. Av outgrundlig anledning firas hon alldeles väldigt i Sverige, trots att alla helgon utrotades redan på 1500-talet av Gustaf Vasa. Både helgon och kloster var alldeles för dyra i drift, när kungen efter reformationen behövde pengar för att bekämpa Dacke och slå ner några dalauppror och så. Men kanske har vi blandat ihop Lucia med *Lucifer*, som är *alter ego* för Hin Håle själv, han som falskeligen gav elden till människorna. Värmande eld behövdes ju på vintern. Det är inte alltid lätt att veta på vilken sida av skranket man ska stå.

Alltnog så vet vi ju alla hur unga kvinnor förkläder sig till Lucia och hennes tärnor med hjälp av vita linnen och ljus i hår. Den vackraste av dem får föreställa Lucia och de, som inte är riktigt lika vackra, blir tärnor. Sedan attackerar de oskyldiga medborgare i arla morgonstund den 13 december när ingen människa borde vara vaken. Då sjunger de märkliga sånger för alla som vill lyssna och även för andra, som de stackars försvarslösa nobelpristagare som brukar vara kvar i Sverige just denna dag. Ibland beledsagas Lucia även av stjärngossar i vita linnen och med dumstrutar på huvudet. De gossar, som gör motstånd mot denna förnedrande behandling, tvingas som kompensation klä sig i brunt och föreställa pepparkaksgubbar.

Istället för att nödgas stiga upp kl 3 eller 4 på morgonen, är det inte ovanligt att Lucia med följe håller sig vakna hela natten och på olika sätt förbereder sig för morgonens föreställning. Sägias bör dock att dessa förberedelser inte alltid har avsedd verkan utan snarare motsatsen, vad det nu kan bero på. Oavsett orsak torde effektiviteten på de flesta svenska arbetsplatser vara betydligt under normal nivå på förmiddagen den 13 december. "Ring dem se'n."

Efter Lucia är de flesta sedan länge utledsna på allt vad jul heter. Visserligen återstår ännu några snärjiga dagar med de avslutande julklappsköpen och kanske ett sista julbord, innan lugnet lägrar sig under själva juldagarna. Dessa avnjutes av de flesta i familjens sköte under vila och kontemplation – utom barnen förstås som måste testa alla nya julklappar, tills de blir trötta på dem också och livet återgår till det normala. Ytterligare några helgdagar och annat firande som nyår m.m. drabbar oss sedan under veckorna efter jul, innan det blir riktig ordning igen, men dem får vi ta upp vid något annat tillfälle.

God Jul alla / StigF

Adress

Från *Diner 26*, Facebook. !!! **BLUFF!**
Tydligen behöver vi förbereda oss för dessa telefonsamtal ... ifall att 🙄🙄

Foto: Arcaion

Uppringare: "God dag, enligt vårt system, har du troligen varit tillsammans med någon som testats positivt för COVID-19. Detta innebär att du måste isolera dig själv i sju dagar omedelbart och ta ett COVID-19-test."

Jag: "OK? Kan du berätta vem denna person är?"

Uppringare: "Jag kan inte berätta för dig. Det är sekretessbelagd information."

Jag: "Verkligen? Um ... så ...."

Uppringare: "Men du måste testas inom 72 timmar. Så kan jag bara få din postadress så vi kan skicka dig ett set?"

Jag: "Ok" (*anger adressen*)

Uppringare: "Tack – och jag behöver bara ett kortnummer så vi kan slutföra detta och skicka settet till dig."

Jag: "Ursäkta mig – ett kortnummer? Jag trodde det var helt gratis?"

Uppringare: "Nej det är det inte. Det finns en engångsavgift på 50 kr, för set och provresultat. Kan du läsa mig det långa kortnumret när du är redo."

Jag: "Nej – detta stämmer inte."

Uppringare: "Jo, jag är rädd för det. Kan du ge mig kortnumret, tack – detta är väldigt viktigt och det är straffbart att inte delta."

Så här fungerar bedragare.

Och sårbara människor kommer att falla för det. Gå inte på det ...! Kopiera texten ...! Se upp! ... 🚔

Om de ringer dig, notera telefonnumret och ring polisen och anmäl! 👍